

Hogyan olvasunk Király Farkast? Király Farkas: *Ha elfogy a fény*, Irodalmi Jelen Könyvek, 2019.

Ha Király Farkas-kötetet veszünk kézbe, annak mindig jól válasszuk meg az időpontját! Gondoskodjunk megfelelő fényforrásról, hiszen a betűk színe, dőlésszöge, típusa megannyi hibalehetőség forrása. Legyen a kezünk ügyében egy tál gombás étel (a legjobb a tapló vagy tinóru). Aki nem szereti, az ne is törődjön vele, a kötet végére meg fogja szeretni. A klausztrófókok pedig jó nagyra tárják ki az ajtót és ablakot, különben fullasztó élményben lehet részük.

Gyanakodva kell Király Farkast olvasni, mert sosem lehet tudni, hova rejtette el kincseit. Tördelés, betűtípus vagy megjegyzés – látszólag lényegtelen elemekben is gyakran kulcsokat rejt a nagy egészhez. Ez azonban nem vezet káoszhoz, nyelvezetében végig megmarad az író az a szenttelen mesélő, aki nem jutalmazza meg a jókat, nem ítéli el a rosszakat, csupán rögzít.

Hiszen az *Elfogy a fény* című kötet nyomasztóan kis részekből áll. Sem pontos hely, sem pontos idő nem ad támpontot. Csupán használati tárgyak, a hatalom emberei vagy némely korban már-már foglalkozásnak is számító megélhetési trükkök utalnak a tárgyalt korszakra (nagyjából). Elveszünk a térben és időben, gyakran sötétben tapogatózunk a miértekről és okokról. Ez viszont azért nem zavaró, mert a szereplők is sokszor ezt teszik. Anélkül cselekszenek, hogy pontosan tudnák az okát, mégis mennek előre, mert az élet már csak ilyen (*Thunderstruck*, *A sárkány utolsó feje*).

Ebben a zárt világban kevés a lehetőség. A bánya megöli az embert, miközben önmaga is haldoklik, a vizet mérgezik a dögök, a hajdan szép kocsmárosnő meghízik, a pia soha nem is volt jó. A gombák, a barlangok és az álmok csak a kiváltságosok mennyországa, mindig kell valamit szeretni. A szerző – aki egyébként költő is – szerencsére a költői képekkel jól operál. Nem erőltetett, nem túlzó, és nem utolsó sorban sosem zavaros. Nem vész el a jelzők rengetegében, és a meglepő hasonlító szerkezetekkel sem sorozza meg a kényeskedők (jelen esetben e sorok szerzője) gyomrát. Mit tesz hát?

Király Farkas a hiperrealista ábrázolás és az abszurd határmezsgyéjén mozog. Legsikerültebb no-

velláiban nem találunk egy adott pontot, ahol a mű átfordul (*Füstbe mentek*, *Ballada Óbesterről*, *Ragyogás*).

A mesélő nyelvezet elringat, és az abszurd már korántsem tűnik lehetetlennek, hanem egy másik valóság lehető legpontosabb leírásának. Ettől nem logikátlanok a novellái, csak kiszámíthatatlanok. A szereplők nem a boldogságot keresik, hanem a szimpla túlélést. Nincsenek hősök és áldozatok, csupán holtak és élők. Gyakran csak ennyi, ami két embert megkülönböztet egymástól (*A gyümölcs íze*). A boldogság keresése ebben a világban úgy is hatna, mint százsorszépeket dugdosni egy Kalasnyikov csövébe, hogy megállítsuk a háborút.

Mindemellett sajnós nem tud ellenállni a humoros szórakoztatás igényének, a kötet közepén pedig helyet kaptak azok a novellák, amelyek egy másik összeállításban talán kevésbé idegesítőek lehettek volna (*A segg*, *Ha elfogy a fény*). Ezen alkotásoknak nem az a hibájuk, hogy bűnrosszak lennének, hanem az, hogy egyetlen szavukat sem lehet komolyan venni, mert a kötet világa ezeken kívül túl egységes, azonos és szép metanyelven szőtt háló, ahol szereplők felnőnek, visszatérnek vagy örökre a helyükön ragadnak, és önmagukra zárják a teret. Véleményem szerint a kötet többi részének szarkasztikus humora jobban eltalált.

Király az információkat szükséztlenül adagolja. A szociokulturális környezet ugyan tárgyilagos és hiteles, de az események elmondhatatlan rétegeit nem is akarja megfogalmazni, csupán megmutatni. Király vagy elég öreg, vagy elég bölcs ahhoz, hogy ne akarjon nagyot írni. Egy mikrovilágot és annak a mikro-környezetét igyekszik megragadni. Történeteiben az okokról és a miértekről keveset beszél, nem pszichologizál vagy moralizál. Néha véletlenszerűen elszólják magukat a szereplők, máskor a narrátor ugrik egyet a cselekményben, az olvasó pedig a homályos részeket tetszés szerint töltheti ki. Ez az önmérséklet a leginkább magával ragadó Király prózájában. Az ő feladata a koncepció. Az olvasóra hagyja a koncepciók megalkotását. Képes időben befogni a száját és átadni a stafétát az olvasónak. Némely szövegből simán kiballag válasz nélkül. Most már gondolkodjon a befogadó. Mert ha nem teszi, Király Farkas nem segít. Ő már ott sincs.

Novák Zsüliet

